

KRESŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
 VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁST STRANÁCH.

<p>Predplatná cena : Na celý rok — — 4 koruny — hal. Na pol roka — 2 „ — „ Na štvrt roka — 1 „ 20 „ <i>Jednotlivé číslo 8 hal.</i></p>	<p>Zodpovedný redaktor : Dr. ALEXANDER ERNSZT, páp. komorník. Majiteľ a vydavateľ : JAN MOLNÁR.</p>	<p>Redakcia a vydavateľstvo : Budapešť, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám. sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin ohlášky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stípcového nonpareill riadku 30 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.</p>
---	---	--

«Katolícke Noviny» padnú.

Píšu «Katolícke Noviny» v čísle 35 b. r. že «Kresťan» padá. «Kresťan» na to len v krátkosti odpovedá že «Katolícke Noviny» padnú. Padnú doista jestli neopustia to nespravodlivé, potupné a pohoršenia hodné stanovisko, aké tak oproti ľudovej strane, zvlášte ale oproti «Kresťan»-ovi zaujímajú.

Jednanie «Katolíckych Novín» oproti ľudovej strane a «Kresťan»-ovi je nespravodlivé. Ak ďaleko vede táto nespravodlivosť «Katolíckych Novín» oproti ľudovej strane a «Kresťan»-ovi to vysvitá z nasledujúcich namietok, ktoré noviny tieto vyzdvihujú tak proti ľudovej strane ako proti «Kresťan»-ovi. Píšu «Katolícke Noviny» vo výš spomenutom čísle: «Veď odvážil sa «Kresťan» zapierať ešte aj to nariadenie slávnej pamäti pápeža Lva XIII. v ktorom sa nakladá biskupom uhorským aby svojim kňazom naložili, žeby vyučovanie viery len v reči materinskej provodzovali». Takto zneje prvá obžaloba «Katolíckych Novín» proti «Kresťan»-ovi. Táto obžaloba je ale nehanebné luhárstvo. Toto nariadenie pápeža Lva XIII. «Kresťan» zapierať nemohol bo ono vskutku nikdy nejestvovalo. Samosebou sa rozumie že sa náboženstvo len v reči materinskej vyučovať musí. Písal o tomto a v tomto smysle «Kresťan» prv než to «Katolíckym Novinám» na um prišlo. Rozumie sa to natoľko samosebou že k tomu ani neni potrebné pápežské nariadenia. «Kresťan» toto aj bez «Katolíckych Novín» v osobitnom článku žiadal. Pápežské nariadenie ale dotyčmo vyučovania reči v náboženstve «Kresťan» zapierať nemôže, bo toto dľa našich viery-

hodných informácií vskutku nejestvuje. A keď jestvuje to sa nachodí len v prázdnej hlave toho pobežaja, ktorý baláchaním svojim škodíť mieni tak ľudovej strane ako «Kresťan»-ovi. Prvá obžaloba «Katolíckych Novín» proti «Kresťan»-ovi a ľudovej strane zakladá sa teda na lži a nehanebnom cigánstve. I jestli «Katolícke Noviny» neopustia od tohoto lživého a povedzme to do pusta cigánskeho stanoviska, to zaiste padnú.

Pozrime sebe ako to vyzereá s tými druhými obžalobami «Katolíckych Novín» oproti «Kresťan»-ovi a ľudovej strane. Píšu «Katolícke Noviny»: «Či je pravda, že ľudová strana bojuje teraz výlučne len za komando maďarské a že o potrebnej pre Slovákov výučbe kresťanskej ani počuť, ani rečniť, ani písať nechce.» Nuž aký rarášek ovesil zas toto cigánstvo «Katolíckym Novinám» na krky? Ľudová strana predkladá teda maďarské komando kresťanskému vyučovaniu? Kedy to urobila ľudová strana? Kedy to urobil «Kresťan»? Dôkazy žiadame. Klebetiť vedia aj staré baby. Teda takouto babskou zbrojou nestichajú sa bojovať «Katolícke Noviny» proti katolíckemu «Kresťan»-ovi a proti katolíckej ľudovej strane? Idú ďalej «Katolícke Noviny» proti «Kresťan»-ovi keď bez zmyslu píšu: «Veru «Kresťan»-ovi je skutočne prednejšia národnosť (maďarská) nežli kráľovstvo Božie.» Toto je tá najpluhavejšia lož akú si človek len pomysleť môže. «Kedy toto písal alebo ohlasoval «Kresťan». Von s farbou. Kto vás nabaláchal. Pravda to nikdy nedokážu. «Katolícke Noviny» búchajú ale ďalej do sveta: «Veď len «Kresťan» bojuje zúfalým bojom za to komando.» Kedy, ako a proti komu bojoval «Kresťan» zúfalým bojom za toto ko-

mando? Nebojíte sa sveta, keď máte smelosť napádať «Krešťana», teda dokážte vaše obžaloby. «Katolícke Noviny» to pravda dokázať nikdy nemôžu a lichotia si na svojom cigánskom stanovisku. Takto robia luteráni a husíti v Čechách. Týmto lichotením udusujú takrečeno «Katolícke Noviny» svoje svedomie, keď sa naivne pýtajú: «zdáliš my bojujeme proti spravodlnosti kresťanskej k vôli slovenskému komandu, ako to činí «Krešťan» k vôli komandu maďarskému?» To uznávame že nie k vôli slovenskému komandu bojujú «Katolícke Noviny» proti spravodlnosti kresťanskej. Bojujú «Katolícke Noviny» proti spravodlnosti kresťanskej nie pre slovenské komando, ani nie pre vyučovanie náboženstva v slovenskej reči. Príčina jejich boju proti spravodlnosti je celkom iná. Ludová strana je katolícka. «Katolícke Noviny» by ale chcely mať za sebou takú politickú stranu, ktorá by sa dľa jejich chutí postaví vedela na stanovisko ani teplé ani vrelé, aké bolo doposiaľ to vyhlásené stanovisko národovcov, ktorí na sneme nikdy ani huby neotvorili. Proti spravodlivosti kresťanskej bojujú ďalej «Katolícke Noviny» keď «Krešťana» napádajú. Toto má tiež svoju príčinu. «Krešťan» nepadá, ako to «Katolícke Noviny» nehanebne cigánia, lež sa zdvíha a čo následkom neporiadneho redigovania predošlého redaktora a miláčka «Katolíckych Novin» bol utratil na počte predplatiteľov, to sa mu značne nahradilo. Týchto predplatiteľov závidia «Katolícke Noviny» «Krešťan»-ovi. Toto sú príčiny jejich boju oproti kresťanskej spravodlnosti, oproti ludovej strane a «Krešťan»-ovi. Jednanie «Katolíckych Novin» oproti ludovej strane a «Krešťan»-ovi je teda zcela nespravodlivé a preto opovrhnutia hodné.

Jednanie «Katolíckych Novin» proti ludovej strane a proti «Krešťan»-ovi je podlé. Podlosť je z jednej strany odvolávať sa na zásluhy grófa Ferdinanda Zichyho a z druhej strany tupiť a haníť to veľké dielo, ktoré on založil totiž ludovú stranu. Veď na tejto ludovej strane «Katolícke Noviny» ani len flaku nenechajú bez hany. Píšu o nej že je proti ludu, že sa nedrží jej programu. Ba ani sám Lucifer z hlbokého pekla nevie tých hriechov vypočítať akými sa «Katolícke Noviny» oproti ludovej strane osočujú a aké na ňu bez príčiny kydajú. Dnes tak a zajtra zas inak. To je veľká podlosť. Lež podlosť je aj

to že «Katolícke Noviny» veľkú vinu váľajú na ludovú stranu, preto že miláčik jejich Martin Kollár pri volbe prepadol. Veď keď ho ten lud tak veľmi miloval prečo že si ho nevyvolil? Podlosť je vyhadzovať «Krešťan»-ovi na oči že je v šovinistickom duchu redigovaný. Šovinismus ani ludovej strane, ani prälátovi Molnárovi, ani Ernstovi, teda ani «Krešťan»-ovi nikto na svete nedokáže. Ludová strana a aj «Krešťan» patrí ludu kresťanskému a od programu svojho nikomu k vôli neodstúpi. Podlosť je teda za toto ju napádať a všeliaké hany na ňu kydať.

Jednanie «Katolíckych Novin» je ale aj na pohoršenie svetu. Dva katolícke týždenníky udržujeme a povedzme s veľkými obetami. A miesto toho žeby tieto dva katolícke týždenníky vo svornosti poučovali lud, «Katolícke Noviny» nabáľachané nevedno akým raráškom od jedného času napádajú «Krešťana» časopis katolícky, ktorý už vtedy bojoval za práva ludu keď «Katolícke Noviny» ešte len v plienkách ležaly. Je to pekná svornosť, pomyslí si lud a pomyslia si inoverci. Vodu ohlasujú a víno pijú, budú si najmä luteráni myslieť. «Krešťan» na bezzákladné nápady «Katolíckych Novin» doposiaľ neodpovedal. Ani sa neponosoval ako to «Katolícke Noviny» cigánia. Jednomu druhému v odkazoch redakcie dal odpoveď. Ani napozatým sa nebude «Krešťan» s «Katolíckymi Novinami» v článkoch sám zaobierať, dopisovateľom však nebude hatiť, aby sa o «Katolíckych Novinách» rozpisovali. Posledné slova «Krešťana» v tejto záležitosti sú: «Krešťan» nepadá, ale sa zdvíha; «Katolícke Noviny» padnú jestli neopustia stanovisko lhania, podlosti, ktorým, straniva ludovej strany a «Krešťana» na pohoršenie sú ludu.

Nikto nám nezazlí že sme toto uprimne napísali «Katolíckym Novinám». Stalo sa to jedine tým cieľom aby sme nápady proti ludovej strane a proti «Krešťan»-ovi zavrátili. Ludu sa musí povedať pravda. «Krešťan» a ludová strana neznajú šovinismus, lež vždy len blaho ludu akejkoľvek národnosti. Práva ludu zastáva «Krešťan» a ludová strana, pri tom ale neide lud povzbudzovať k žiadostiam, ktoré sa prítomne nedajú uskutočniť. Zásady ludovej strany sú známe a do podrobnosti opísané v jej programme. Od týchto zásad ludová strana nikomu k vôli neupustí. Len zlomyseľnosť môže tvrdiť, že ludová strana zmenila

alebo opustila jej programm. — Ludová strana ako skala pevne stojí na svojom programme. Z tohoto vychádzajúc a na tento sa opierajúc ľud nikdy neopustila. Ani ľud neopustí čo by jej kto sľuboval všetky poklady sveta. Ludová strana ani vláde, ani žiadnej politickej stránke nesadne na lep. Ľud nezapredá ani za sľuby, ani za žiadne výhľady. Kto tomu neverí nech pozoruje účinkovanie ľudovej strany. Zástava ľudovej strany je čistá a len prepiatec môže sa opovážiť blatom do nej hádzať!

Novomódny kramár.

Jedon veľmi známy ale zle povestný arciliberál ešte lanský rok otvoril krám. Nepredáva v ňom pipasáre, tkanice, šefran a iný tovar, aký nachodí sa u hoc ktorého dedinského žida, ale má na sklade v kráme svojom jedon politický programm, dľa ktorého — ale len dľa neho dalo by sa spomôcť tomuto ubiedenému národu a našej nešťastlivej krajine. (On aspoň tak hovorí, to ale netreba uveriť.) Programm jeho sklopaný je z programmov všetkých politických stránok. Majster, ktorý ho kuval, to robil čo aj straka robieva. Nashromáždil čím viac lisklavých vecí, len aby sa to čím lepšie páčilo, len aby mohol s tým ľud mámiť.

Že kto je tento kramár? Dobre známy a tisíc ráz prekliaty liberál, bývalý ministerpresident Desider Bánffy. Pamätáte sa ešte na toto meno? Nestávajú vám vlasy hore keď ho čujete? Máte pravdu! Meno toto v tom čase keď bol nositeľ jeho na vrcholci vlády, bolo strašné nešťastie, najmä na nás horňo-uhorských ľudákov. Ohnivý bič, ktorý také rany nechal na našom tele, že sa ony nikdy nezahoja a že ich nikdy nezabudneme. Veď on chcel vykoreniť stranu kresťanskú, a keď pomyslím, akým spôsobom, aj ja zatnem pästou a škripam zubami. Veď sužoval ľud nevinný ako to robili tatári a turci. A tento smutnej pamäti *vlastenec* (!) chodí s krámom svojim po krajine, a núka zhabaný tovar pod názvom «nová strana», na základe 1876. ročného vyrovnania. Napáchnutá najdivším liberalizmusom, ktorý dostal patent v Nitre, v Stupave, vo Varíne, vôbec po celom Horňo-Uhorsku, kde len postavila sa oproti nemu ľudová strana. Viedni, židom, kalvínom, frajmaurerom a kadeakým trochárom vždy prajná.

Bum, bum, trepe na bubon tento novomódny kramár, a núka prienosný svoj tovar.

— Sem sa národe môj milý! Pozri čo mám v kráme mojom! Vidiš ako sa to všetko ligoce? Však je to drahý a utešený tovar? To pre teba držím. Obdržíš to, len buď pri mne. Nezabudol si ešte Bánffyho? Toho dobrého vlastenca? Ja som on! Ja ti vydobudnem čo žive žiadaš. Čo ťa tam po Kossuthovi, po Andrássym, po Zichym a po koalícii. Len ja som tvôj verný priateľ. Poď nech ťa privinem k môjmu vlasteneckému srdcu! Vidiš, čo všetko

ti dám? Inšie nežiadam za to od teba, len hlas (vótum) tvôj, abych som ešte ráz mohol byť ministerpresidentom. Aké to bude šťastie pre teba! Len vtedy budú hody v krajine. Veď ťa ja tak milujem. A ak ťa ja nevyvedem z neresti, veru zahyneš. Nik nemá liek pre teba, len ja. Pozri na môj tovar. Keď to všetko užiješ, nebude šťastlivejšieho na svete nad tebou. Nič, nič iné nechcem, len ministerpresidentstvo. Uvidíš, ak dobre ho zastúpim. Bum bum, sem sa národe môj k Novej strane.

Takto vábi Bánffy národ v svojom vandrování po krajine, a nemýli ho to, že národ podozrive hľadá naňho, na túto falošnú a lstivú líšku, a ani sa neobzre na jeho ukradený tovar.

A čo pohlo tohoto strašného hriešnika, ale predsa *výborného vlastenca*, za akého ho otroci jeho vyhlasujú, aby si kľiesnil cestu k ministerstvu, kdežto dľa pravdy mal by pokánie činiť a ako žid v popole sedieť za ošklivé a ukrutné viny svoje? Čo? Nuž nesmierna ctiziadosť. Veď nikto nebaží tak po vláde ako on. Zakúsil aké je to, a cíti sa byť schopným aj k tomu, k čomu Tisza slabý bol. On udrží aj ten najdivší liberalizmus, len nech obdrží vládu. Nebojí sa, že nenajde pomocníkov. Preberať bude v nich. Veď koľko je u nás na všetko súcich bezočivcov? To je hrúza! A to všetko tuhí vlastenci!

Je pravda, že strana Bánffyho je dosiaľ malá. Veď má len 12 prizržencov (ablegátov) ale keď pomyslíme, že liberálna strana dokonáva. Keď pomyslíme, koľko je na tej strane ľudí, ktorí inde nevyžijú, len v lóne liberalizmu; keď pomyslíme, koľko je liberálov, ktorých Bánffy posadil do úradov a ktorým on dal ablegátstvo; keď pomyslíme, koľko je u nás hladných vlastencov; keď pozorujeme držanie židovských novín — čo je najväčšia sila liberalizmu — ktoré neprestajne nakladajú liberálnym ablegátom, aby sa k Bánffymu pripojili, lebo že len ten udrží liberalizmus, konečne keď pomyslíme, že aj viedeňské kruhy tiež radi vidia Bánffyho, a všemožne budú robiť aby sa dostal na vládu: musíme sa spriatelíť s udalostiami, ktoré hoc naplňujú nás hrúzou ale v krátkosti — ak len mocnejší nebudeme nad Bánffym — uskutočnia sa, A vtedy nastane doba ukrutností. Bánffy pokračovať bude, kde prestal, a vtedy beda aj tým, ktorí sa mali zbrojiť oproti nemu, ale to nečili, len aby čím ľahšie dostal sa Bánffy k vláde. On síce tají tento úmysel, len že ťažko mu verí, lebo neráz sme ho dostihli, keď zamlčal pravdu. On vidí, že vyšla jeho hviezda, tak chce použiť príležitosť. Ešte je ona veľmi ďaleko, ale už on dostal lúč nádeje. Vidí ako pláva loďka liberálnej strany, súc preplnená so zúfalými cestovníci. Kýva na nich a volá ich k sebe: Sem sa bratia na tú moju «Novú stranu». Neobanujete. Poznate ma. Viete, že sa viem odmieňať!

A poznajúc našich liberálnych vlastencov, ktorí sú bez stánku a bez gazdu; ktorí chodia a hľadajú príbytok a tie starodávne dobré časy, ktoré jednú panovali na vládnej strane: loďka tá istotne vypluje na breh Bánffyho strany, a on prevezme kormidelníctvo. Dostane posilu, liberáli vodcu, ktorý zaopatrí mästný hrniec. S jeho lstivosťou a šikovnosťou chytrou potrhá koalíciu, a len

volby vyhlásiť a on bude pánom. Budú hody v liberálnom tábore. Liberalizmus znovu ožije a spevnie, lebo dotedy pribudne pár tisíc ruských židov. Nastane pre katolíkov doba prenasledovania. Toto čakajú všetci liberáli, hoc to verejne nedajú znať — lebo ešte neudrela hodina — ale tajne túši po Bánffym.

Vidíme, že tu falošnosť hrá svoju špatnú hračku, ale sa nelakajme. Na bok strach! Nie sme staré baby! Keď sa Bánffy chystá, nezahálajme ani my. Veď by to bola večitá haňba znovu vziať na seba jarmo a byť otrokom. Dosť bolo žiaľu, trpkosti, zlorečenia a plaču. Nie sme deti ale mužovia. Nie bábky, ktoré hoc aký trkvas dľa svojej vôle trnká, ale sme kresťania pevného presvedčenia. My musíme ustavičný boj viesť s liberalizmusom, a zahnať Bánffyho ta, kde dávno mal byť. Bánffy je pre nás väčšie nešťastie ako Tisza. Len pomysleť na Stupavu, na Nítru . . . a máme ho dosť. Preč s ním! Nechceme falošného kramára! Pozor kresťania! Buďte na stráž!

Ondrej Hladký.

Duchovné cvičenia pre katol. učiteľov.

Hovorí sa, že «čo na srdci, to na jazyku». Ja tiež dľa tohoto porekadla jednám, keď teraz to, čo v srdci svojom cítim, slovami na papieri vyjadrujem a ct. čitateľom «Kresťana» sdelujem. A čím že je teraz srdce moje preplnené? Rozpoviem bez obalu, jako to aj žalmita Pána vyslovuje v Žalme 118: «Ústa svoje som otvoril a tiahnu som k sebe ducha: lebo príkazov tvojich žiadostivý som bol».

V prešporskom kláštore vel. O. O. Jezuitov totižto vydržiajú sa už od viacej rokov duchovné cvičenia pre učiteľov. Vydržiaľy sa i toho roku od 24. do 28. júliusa. Súčasťnilo sa na nich 30 kat. ľudových učiteľov. Medzi nimi bol som i ja. Nuž a čo že sú to tie duchovné cvičenia? Jakýže cieľ oni majú? Vojsko, aby schopné, sice bolo proti nepriateľským čatám sa brániť, ich údery odrážať, ich dľa potreby napadnúť a zničiť, mnoho sa cvičí čili ekseciruje. Musí každý vojak dobre sa vycvičiť v upotrebení pušky, bodáka, šable a i s ťažkým kanónom obratne zachádzať. Preto vydržiaľujú oni mnohé cvičenia a manévry. Tak podobne je to i v duchovnom živote ľudskom. Aj duchovný život musí viesť vojny a boje, a to nielen v istom čase pozemského života, lež ustavične, každodenne, ba v každom okamžení treba mu viesť tuhý boj proti trom mocným, krutým protivníkom, totiž proti svetu, telu a diabľovi, smrteľným to nepriateľom duše ľudskej. Nuž a či k tomuto boju není potreba žiadnej vycvičenosti, žiadnej zbrojeschopnosti? Oj veď áno. Boj duševný má — jako duša ľudská — cenu nekonečnú; bo od víťazstva v tomto boji závisí naša večnosť blahoslavená alebo naopak jestli v tomto boji klesneme, padneme, očakávať môžeme len večnosť nešťastnú. Preto má nám na vycvičení sa v tomto boji veľmi záležať, aby sme boli údatnými bojovníkmi Krista za spásu duše našej nesmrteľnej. A zvláštne za našich nevery a nemravnosti plných časov máme toho veľkú potrebu, bo duševný

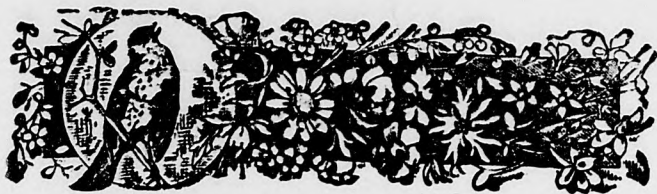
naš nepriateľ na toľko už zmocel, že opanoval chalupy a paláce, zkaľil dediny a mestá i celé krajiny. Viera šľape sa nohami, mravopočestnosť uvedená je v posmech . . . zle tu i tam, hore i dole!!

Naše duchovné eksecirky v Prešporoku, ktoré viedol vel. p. páter Biró, pocvičily nás dôkladne, vystrojily nás bohato k boju duševnému. Poskytnutá nám bola príležitosť dobre si obzrieť tajomstvá svätej viery našej, krásu čnosti a mravopočestnosti kresťanskej. Ukázaný bol nám aj hriech v celej svojej zlosti a ohavnosti a v obrovskom rozhlade predstavily sa nám večné prehrzné tresty zaň vo večnosti. Živými obrazmi vylíčené byly pred nami márnosti a ničoty tohoto sveta. So zvláštňou pečľivosťou cvičení sme boli v upotrebovaní prostriedkov milosti božej atď, O jak radostné to byly dni pre nás! Velkolepá budova kollegiuma zdála sa byť nebom pre nás. Pod kázňami prúdom sa nám slzy z očí lialy; srdcia naše kúpaly sa v mori nadprirodzenej radosti. Nikdy ešte neboly mi tek jasné, tak zrejmé slová Spasiteľové: «Oheň som priniesol na zem, a čo chcem, než aby sa zapáľil», jako teraz, keď som ich význam z úst majstrov úcty b. Srdca Ježišovho vykládať slyšal. Áno zapáľil sa v nás oheň nebeský, a s týmto plápolajúcim ohňom v srdciach, obohatení milosťou božou navráťili sme sa do domov svojich.

Ctení čitateľia «Kresťana»! Naš duchovný vodca takto nás v Prešporoku privítal: «Pánovia moji, ja budem duchovné cvičenia držať nielen pre Vás, ale v osobách Vašich i pre dietky, ktoré vyučujete, ba aj pre obce, kde jako učiteľia pracujete.» Tieto významné slová toľko znamenajú, že z duchovných cvičení učiteľa majú veľký duševný ošoh nielen učiteľ sám, ale aj jeho školské dietky a celá obec. Všetkým žehná dobrý Boh v hojnosti! Toto má na toľko svätú pravdu, na kolko je svätou pravdou, aj to, že nábožňý, mravný, svedomitý učiteľ je neoceniteľným šťastím pre dietky a pre celú obec. Pozrime len, drahí bratia katolíci okolo seba, vidme to spustošenie, ktoré terajšie časy nevery a nemravnosti dnes už i po našich tichých, nábožňých dedinách vykonávajú! Uprostred týchto zúrivých výchrov bezbožnosti je to opravdu nevyslovným šťastím, keď môže výchova mládeže sverená byť rukám učiteľa viere svätej oddaného, nábožňého. Šťastľivá obec, ktorá má takého učiteľa. Poneváč teda duchovné cvičenia pre učiteľov jedine to chcú docieľiť aby obce dostaly a udržaly nábožňých, mravných a svedomitých učiteľov, a poneváč ony tento cieľ zaiste aj dosiahnu, preto drahí bratia katolíci, pracujte teraz v tieto bezbožné časy s celou horľivosťou na tom, aby vaši učiteľia súčasťnili sa na týchto duchovných cvičeniach. Podporujte ich v tomto keď treba i hmotne. Veď katolícke obce nepocítia tú obetu kolko korún venovať budú svojmu učiteľovi ku tomuto vznešenému cieľu. Vo viere horľivým občanom a šťastľivým ocom stonásobe nahradí to Boh keď ich v dietkach jejich požehná.

Imrich Toller, pudmerický učiteľ.

Kresťania, kupujte len u kresťanov!

POLITICKÉ CHÝRY.

Politické mátohy.

Fejérváry sa ozaj dal na mátoženie. Mátoži najprv v Ischli a potom mátoží doma. Čím straší v Ischli kráľa a ministerskú poradu, to sa nevie, bo sa on s tým nepochváli. Bolo by to ale ozaj zaujímavé, keby sa to dakto z pravého prameňa mohol dozvedieť, ako sa tam vystatuje barón Fejérváry, že tak a tak, však on Uhorsku ukáže. Toto sa ale nikto nedozvie. Tým viacej sa ale dozvieme o tom, čím straší Fejérváry doma. Za každým, čo pride z audiencie od kráľa, Fejérváry zjaví sa ako nová mátoha. Najprv strašil tým, že právomocnosťam pošle na krky vládnych kommissárov. až nebudú poslúchať. Právomocnosti neposlúchajú, vládni kommissári ale vystali. Potom zase strašil tým, že až ľudia nebudú platiť porcie, vláda nedá platiť úradníkov a nebude platiť štátne dlžoby. Strašil ďalej Fejérváry aj tým, že pride hospodárska kríza, a aby svojmu mátoženiu poskytnul trochu dôrazu, dal si kroz židovských agentov v čas žatvy usporiadať štrajk poľných robotníkov. Keď sa ani tohoto nikto nenalákal, musel freimaurer Kristóffy vystúpiť s jeho návrhom všeobecnej a súkromnej voľby. Uzavrel priateľstvo s červenými social demokratmi a pobúril celú krajinu. Židia a židovské noviny tancovaly od radosti, v krajine však nikto sa nenalákal ani tejto mátohy. Koalícia drží pevne spolu, právomocnosti trvajú na stanovisku pasívnej rezistencie, ľud dane neplatí, Fejérváry môže teda zas ďalej mátožiť.

A svetochýrny ministerpredseda skutočne mátoží len ďalej. Bol zas na audiencii u kráľa, doniesol z tadiaľ celú veľkú zásobu holomkov a raráškov, ktorými včul straší. Nie darmo spriatelil sa freimaurer Kristóffy s červenými social-demokratmi. Tito sa chcjú deliť so všetkým, čo im oči vidia. Aj Fejérváry, Kristóffy a Lányi sa chcjú deliť, ako dobrí bratia. Podeliť chcjú najprv fideikomise, veľké panstvá grófov a cirkevné majetky chcjú vziať do štátnej správy. Toto je to najnovšie, čím politické mátohy strašia. Nastrašil chcú veľkých pánov, a nastrašil chcú aj biskupov a iných cirkevných hednostárov, že až nebudú držať s vládou, vtedy im štát cestou expropriacie všetko odoberie. Prilákať sebe ale týmto chcjú politické mátohy židov, social-demokratov a tých nespokojných ľudí, ktorým po niektorých krajoch ozaj sliny tečú za panskými statkami. Židia skáču od radosti, že pri expropriaciach pokúpia panské statky, ktoré ešte nemajú, a že cirkevné majetky od štátu do árendy dostanú. Dľa plánov Fejérváryho budú teda židia pánmi v krajine. Tito pravda z povdačnosti nielen Fejérváryho, lež aj samého Belzebuba z hlbokého pekla budú podporovať. Má

však Fejérváry ešte jedného raráška, ktorým straší, a to je násilné zostáttnenie všetkých škôl. Školy ľudové, náboženské, obecné, zákonom a násilným spôsobom chce by Fejérváry zostáttniť, aby takto všetko v krajine patrilo štátu. Takýmito plánmi hrozí najnovšie Fejérváry krajine. Mátohy bývajú ale nielen strašné, lež aj smiešne. Odhalená mátoha, teda taká, o ktorej svet vie, že darmo mátoží, je hotová opica so zvoncom. Či vie o tom ministerpredseda barón Fejérváry a jeho kompani Kristóffy a Lányi?

Z tábora liberálnej strany.

Čiže to boly hlučné shromaždenia, ktoré liberálna strana snemová dňa 23-ho a hneď na to 26-ho augusta vydržovala. Jednalo sa v týchto shromaždeniach o tom, či sa má verejne a otvorene vypovedať, že sa liberálna politická strana rozpadne, alebo nie. Mnohí z liberálnych ablegátov boli za rozpadnutie; mnohí aj skutočne vystúpili zo stránky a odcestovali domov. Tisza ale všetko na to vynaložil, aby liberálnu stránku pohromade udržal. Rečnil, kapacitoval, sľuboval. Následkom toho liberáli v nádeji, že im z milosti Fejérváryho slniečko ešte raz zasvieti, a že ešte aj oni raz prídu ku vláde, k tomu sa odhodlali, že sa nerozpadnú, bárs aj v menšine ostanú. Človek čo by sa i v tej najťažšej a najnebezpečnejšej chorobe nachodil, až do posledného okamženia života predsa vždycky úfa. Tak je práve aj s liberálmi. Dnes umierajú, zajtra im Tisza pustí pod kožu pár kvapiiek elixiru a tak hneď zase ožívajú. Darma sa ale pachoria, proti smrti nenie lieku. Ľudáci si vesele môžu nad liberalizmom zapievať: rozžehnajme sa s týmto telom.

Poliaci a Fejérváryho vláda.

Viedeňský časopis «Zeit» dozvedá sa, že smerodajní politici poľskí upozornia patričné kruhy politické na to, že Kristóffyho návrh na zavedenie súkromnej a všeobecnej voľby vrstvy susedného obyvateľstva poľského veľmi znepokojuje. Nebude škodif, keď konečne aj z cudzozemska upozornia viedeňské politické kruhy na zkazonosné, štát a poriadok spoločenský podvratujúce počínanie nezákonnej vlády Fejérváryho.

Fejérváry a koalícia.

Mnoho vypráva barón Fejérváry po jeho poslednej audiencii. Ľud ale od dávna drží to staré príslovie, že ktorá krava mnoho bučí málo mlieka dáva. Bude to tak aj s Fejérvárym. Vyslovil sa onehdy, že jestli sa podľa jeho chuti nedá uviesť poriadok v krajine s koaliciou, porobí poriadky ako chce, ponad hlavu koalície, teda bez nej. Smelostí ku tejto výpovedi dodáva snád Fejérvárymu tá okolnosť, že kým on dňa 15-ho septembra v snemovni bude ako šneidig generál manevrirovať, pred snemovňou podporovať ho bude Bokányi s päťdesiat do šesťdesiat tisíc social-demokratmi. To sa musí uznať, že Fejérváry má pekných kompanov. Môže byť na nich pyšný aj on, aj tí múdri páni vo Viedni. Lenže v Uhorsku nenie ešte každý človek social demokrat. Koalícia tvorí väčšinu na

sneme. Túto Fejérváry nemôže jednoducho sfúknuť. Ponad hlavu koalície nedá sa teda poriadok v krajine nikdy robiť. Darmo kašle voš, bo nemá plúca.

Ladislav Lukács u kráľa.

Bývalý minister Ladislav Lukács bol u kráľa na audiencii. Politické tetky túto okolnosť hneď k tomu použili, aby roztrubovaly po svete, že asnád Lukácsa kráľ splnomocní, aby k zavedeniu poriadku utvoril si nový kabinet ministerský. Rozumie sa, očakávali liberálni politici, že Lukács, ako liberál od koreňa, len liberálnu vládu utvorí. Aj táto hviezda zašla teda liberálom bez výhľadov v budúcnosť. Zo všetkého ostáva liberálom len tá pamiatka, že bývalý liberálny minister Lukács bol na audiencii u kráľa.

Ludové shromaždenia za koalíciu.

Voličia sporej opozície stolice Zala usporiadali veľké shromaždenie ľudové, na ktorom jednohlasne a s oduševnením prihlásili sa ku sporej opozícii. Ku tomuto shromaždeniu dostavili sa zo strediska gróf *Eugen Zichy*, gróf *Aladár Zichy*, *Mikuláš Zboray*, gróf *Jozef Bathyány*, *Ludvik Hentaller*, *Ábel Berecz*, *Jozef Farkas*, *Franc Darányi*, *Štefan Kuszka*, ablegáti. Ablegátov vo Veľkej Kanizsi prijali s veľkými ováciami. Gróf Teodor Batthyány prítomný bol pri veľkom shromaždení, ktoré vydržovalo sa v obci Pándorf, kde voličia tohoto a susedných okresov vyslovili sa jednohlasne za spojenú opozíciu.

Shromaždenie slovenských národovcov.

Strana slovenských národovcov vydržovala v nedeľu shromaždenie v Prešporke, ku ktorému mnoho ľudí prišlo z okolia. Predsedom shromaždenia bol *Rudolf Marsalka*, kupec prešporský.

Národnostný poslanec Milan Hodža rečnil o všeobecnom volebnom práve. Po reči prijatá bola resolúcia o všeobecnom volebnom práve a o zákonomnom poistení práv spolkových a shromaždení.

Shromaždenia social-demokratov za všeobecné volebné právo.

V mnohých mestách držali social-demokrati shromaždenia minulej nedele za všeobecné a súkromné volebné právo. Shromaždenia tieto na viacej miestach rozprášili mešťania, na viacej miestach ale zas zakázali ich vrchnosti. Socialdemokrati nemajú teda veľa šťastia s ich shromaždeniami.

Shromaždenie kresťanských socialistov v Szombathelyi.

Veľké shromaždenie držali v nedeľu kresť. socialisti v Szombathelyi. Na tomto shromaždení bolo prítomného ľudu do 10.000. Kresťanskí socialisti jednohlasne vyslovili sa proti ministrom vnútorných záležitostí Kristoffymu a socialdemokratom. Veľké toto shromaždenie kresťanských socialistov zakončilo sa v najprikladnejšom a naj-

peknejšom poriadku. Po zakončení shromaždenia poslucháči sa v tichosti rozišli.

O všeobecnom volebnom práve.

Potrovics, ministerský tajomník, ktorého Kristóffy poslal do Nemecka, aby tam študoval zákony volebného práva, navrátil sa domov. Držal ihneď prednášku ministrom. Kristóffy je teda už o niekoľko nemeckých paragrafov múdrejší

Z CUDZOZEMSKA.

Päťdesiatdruhé valné shromaždenie katolíkov nemeckých.

Valné shromaždenie katolíkov nemeckých vydržovalo sa v Strassburgu. Započalo sa s veľkým pochodom, na ktorom prítomní boli katolíci z Nemecka a z iných krajov počtom do 30 tisíc. Prvý deň ráno o 8. shromaždili sa katolíci v obrovskom kostole. Svätú omšu slúžil biskup Fritzen. Po svätej omši započali sa zasadnutia, pri ktorých predsedal knieža Karol Lövenstein. Prítomného bolo tam ľudu na tisíce. Na predsedníckej katedre zaujali miesta: Penzler, biskup z Metz, Fritzen, biskup strassburgský, Stangen, biskup z Ameriky a Zorn, vysvätený biskup. V zasadnutiach valného shromaždenia v jednotlivých odboroch zasadnutia pojednávalo sa o všetkých otázkach náboženských, cirkevných a kresťansko-spoločenských. Pojednávanie tieto môžu byť vzorom katolíkom celého sveta. V tretí deň valného shromaždenia uzavreno bolo, že valné shromaždenie budúceho roku vydržiavať sa bude vo fabričnom meste *Essen-Ruhr*. Na valnom shromaždení nemeckých katolíkov v Strassburgu prítomný bol aj tajomník ľudovej strany dr. *Alexander Ernst* a viacej víťečných mužov z Uhorska.

Vyjednávanie o pokoj.

Sobotné zasadnutie neprinieslo očakávané rozhodnutie. Delegáti pokoja radili sa poldruhej hodiny a potom zasadnutie odročili na pondelok. Z tohto novšieho odročenia vysvitá, že ani jedna strana nevyslovila ešte svoje posledné slovo, a tak ešte vždy jest nádej, že sa ohľadom Sachalinu a odškodného dohodnú. Toto preťahovanie ale jak Rusi tak i Japonci používajú k tomu, aby jeden druhého obmäkčili. Rusi kričia, že odškodné a Sachalin nedajú, Japonci ale hlásajú, že nepopustia, nech vraj Rusi ďalej probujú viesť vojnu ak môžu. Slovom, obe strany robia tak, ako na jarmoku. Od dnešného zasadnutia očakáva sa to, čo sa očakávalo od sobotného. Witte a Komura zaiste obrátili sa na svojich panovníkov o novšie úpravy a tak dnešné zasadnutie môže konečne priniesť rozhodnutie. V Portsmouthe sú presvedčení, že pokoj medzi bojujúcimi stránkami bude uzavretý. — Dľa najnovších správ splnomocnení oboch mocností uzniesli sa na uzavretí úplného pokoja. Japonci zriekli sa požiadavky na ostrov Sachalin a na peňažitú náhradu tejto vojny.

BESEDNICA.

Poučné rozprávky.

Vesele cvendžaly kosa po lúkach. Šťastie, že sa kalendár pomýlil, dážď sľuboval, kdežto slnko tak páliło, že sa aj gate pýtaly dolu z koscov. Každý gazda povyháňal celú čelad k senu, ešte aj deti pochytily do ruky hrable, a predsa jastrabskému učiteľovi napadla tá hlúpa myšlienka, že práve na tento deň vyhlásil ekzamen. No, veď ho aj požeňávajú za to! Ktorý otec by poslal dieťa svoje do školy, keď má naň potrebu pri sene? Keď na inšie neni súce, strčia mu do ruky bič a musí dávať pozor na voly. Neide to ináč. Tak robili starí, ani my nemôžeme byť odchodnejšími od nich, pomyslel si Michal Lalok, a zaraz oslovil dvoch svojich synov, aby sa brali k senu.

Vendelín — starší — nedal si to dva rázy povedať, vysadol na rebrinák a vesele plieskal bičom, ale mladší Imrich s tým sa vyhovárал, že musí ísť do školy na zkušku.

Skoro pochodil, lebo nahnevaný otec pochytil palicu a pohrozil sa mu:

— Dám ti ja zkušky! Len papuluj, s palicou ti ukážem kde máš chrbát! Aj ten bláznivý učiteľ lepšie by urobil, keby si seno odpratal domov a nemordoval by druhého deti v takejto horúčosti.

— Poslali pre mňa pán učiteľ, povedal chlapec bojazlive, to odkázali že aj stoliční páni budú prítomní na zkuške.

— Keď budú, nech budú majú času dosť. Veru bych im rád dal po korune, keby išli seno shrňať. Múdrejšia robota ako v škole sedieť. Nuž ale, čo by sa dal pán do takejto roboty! To je len pre sedliaka.

S tým vysadol na voz a šibol kone.

— Hohó, počkajte! volal za ním volakto.

Michal Lalok pridržal kone a zvedavo pozrel na zad, kto volá naňho?

Boli to pán farár.

— Čo rozkážu veľadostojný pane? pýtal sa ponížnym hlasom, pri čom složil z hlavy široký klobúk.

— Nič inšie, len vášho Imriška. Hľa, však je tu! Poď sem syn môj. To by bolo pekne, keby najlepší žiak chýbal z ekzaminu.

Pojal chlapca za ruku.

Michala div zlé nebralo. Od jedu hrýzol si gamby a len v sebe hrešil na farára,

— Aj vy by ste lepšie urobili, keby ste šli počúvať, čo všeličo pekného vie Imriško.

Toto už nezdržal napajedený Michal. Šibol kone, že tie trhly sebou a daly sa do behu. Až sa tak iskrilo pod podkovami a voz div sa nedolámal.

— Čo cheú mať s mojim chlapčekom? mrmlal pre

seba. Ja som mu otcem, ja mu rozkazujem! Zo mňa nech nikto nerobí blázna, lebo bouprisám ... Pohrozil sa bičom.

Či nemá škodu aj dnes? Kto mu ju vynahradí? Farár, učiteľ a či stoliční páni? Nikto! Myslel, že dnes aspoň osem vozov pozvávajú, a tu ho máš! Pri piatom prišla búrka, zpusťil sa dážď a seno mokne. To ho tak dopálilo, že zahrešil špatne.

— Tomu všetkému ten pankhart je príčina. Keby bol tu býval, chytřejšie by bola šla robota. Ale počkaj! Dám ja tebe zkušky!

Od jedu šiel do krčmy. Tá bola preplnená. Boli tam takí, ktorí sa pred dážďom schovali, iní zase prišli z ekzaminu. Chválili učiteľa, že tak dobre vyučoval.

— Šikovný človek, to sa musí dať. Kto tam nebol, ani neverí, čo tie deti vedia. Hej, keby nás boli tak učili? povedal Gašpar Motúz.

— Na veky môže banať, kto to nepočul, poznamenal Fero Kuvik.

Práve vtedy vkročil do krčmy Michal Lalok.

— Múdreho chlapca máš, povedali daktorí. Môžeš byť pyšný.

— Dajte mi pokoj, povedal mrzuto. Prišlo mu na um seno.

— Tak odpovedal, ako čiernokňazník, chválil Imricha Matúš Fazula. Tak mu chodil jazyk ani rapkáč. To som ja nikdy nepočul, o čom ten chlapec trepal. Škoda, pre škoda Miško, že si nebol tam.

— Mám ja inakšú robotu, ako počúvať hlúposti, zabručal Lalok, a bašil do seba prvú mierku.

— Čudný človek si Miško, poznamenal starý Hoblík. Druhý otec by sa tešil a ty ešte frfleš.

— Čo má kto do toho? Ja len to hovorím, že opravdivých bláznov, hotové opice robia z detí, a to sa mne nepáči.

— Prečo bláznov? Aké opice? pýtal sa Hoblík.

— Len preto, lebo keď už musia chodiť do školy, nech chodia, ale aby sa mi v lete povalovali, to neni po poriadku. A potom učia sa tam také hlúposti, ktoré sedliak nemusí vedieť. Chlapčisko trápi sa s tým, dokiaľ mu to príde do prašiny, a za krátky čas to všetko zabudne. Rozumné dieťa aj cez zimu naučí sa písať a čítať, a to má dosť. Somára ale môžu kefovať sto rokov, len somárom zostane. Či neni tak?

— Tak je, ale ...

— Žiadne ale, skočil mu do reči Lalok, aj my sme chodili do školy, neučili sme sa darobnice, a tu sme. Aj vy ste viac plieskali bičom, ako ste sa bavili šlabikárom, a predsa ste nie najsprostejší.

— Vidím Michal, že sa hneváš, a kto sa hnevá ten nemá pravdu, povedal Štefan Pišťala. Za našich časov nebrali učenie tak prísne ako dnes, ale sme ani nevedeli toľko, koľko naše deti vedia. Bol bys' počul tvojho Imricha, ako remžil o Amerike.

— Hlúposť! Kde je to napísané, že to sedliacké deti musia vedieť? Nemyslíte, že každá učenosť v škole vyviera. Máme ľudí, ktorí veľké roky mřhali v školách,

koštovali veľa peňazí a sú somári. Takýto, keby nevedeli čarbať, a keby nemali za chrptom mocných patrónov, mohli by chodiť po svete s batohom.

— Nevieš, prečo sa tak jeduješ na školu, hovoril Matúš Škrovan. Kebych ja mal tak múdreho chlapca, aký je tvój, veru že by ho dal vyučiť za fiškála.

— Aby bolo viac o jedného dráča? odpovedal Lalok. Je ich ani podkanov, len aby mali koho zdierať. Či som nemusel platiť minulý týždeň sto korún, takémuto dráčovi? A za čo? Však viete. To nebolo hodno päť groší.

(Pokračovanie nasleduje.)

CHÝRNIK.

Jeho veličenstvo kráľ v Dolnom Tyrolsku. Jeho veličenstvo kráľ v sobotu, to jest 26. augusta odcestoval na manévre do Dolného Tyrolska; svoju cestu ale v Salzburgu pretrhol a v Klesheime navštívil arciknieža Ludvika Viktora, ktorý už od dvoch rokov neopustil svoj klesheimský kaštieľ.

Birmovka. Koadjutor nitrianskeho biskupa gróf Vilhelm Batthyány minulú sobotu sa vydal na okružnú cestu a bude udeľovať sviatosť birmovania v tých obciach, kde ešte tohto roku birmovka nebola. Pána biskupa na ceste bude sprevádzať dr Valent Puchovszky, notár sv. stolice. Birmovka začala sa v trenčianskej stolici asice v nasledovnom poriadku: dňa 24. augusta v Kostolnej-Miticiach, 28. v Dežeri, 29. v Bánovciach a 30. v Rybanoch. Ztadiaľto pojde biskup do nitrianskej stolice, kde bude birmovka v nasledovné dni: dňa 31. augusta v Skačanoch, 1. septembra v Sučanoch, 2. v Rudnom, 3. v Novákoch, 4. v Chynoranoch, 5. vo Veľkých Bošanoch a 6. septembra v Malých Opojnicach. Veriaci susedných farností sídu sa v kostoloch tu menovaných farností.

Z biskupstva spišského. Spišský biskup dr. Alexander Párvy v svojom 18. obežnom liste vyzýva svojich kňazov a veriacich, aby ubohým pohorelcom podhradským a kolbachským svojimi haliermi k pomoci prispeli. Milodary sa majú poslať Štefanovi Zemanšikovi, farárovi do Podhradia (Szepesváralja.) — Štefan Hajós, ktorý v Innsbruku skončil theológiu, bol dňa 1. augusta za kňaza vysvätený. — Sigismund Platthy, bývalý farár v Liptovskom sv. Iváne vystúpil zo spišského biskupstva. — Ladislav Moys, farár v Chrasti stál sa farárom v liptovských Lučkách. — Do Lešnici (Spiš) vymenovaný je za farára Ján Šterbák, kaplán z Hruština. Na jeho miesto ide do Hruština (Orava) za kaplána Michal Bajor, dočasný administrátor lechnický (Spiš.)

Nový kresťanský potravný spolok. Z Prochota sa dozvedáme, že tamojší farár vp. K. A. Medveczky zakladá v obci prepotrebný kresťanský potravný spolok. Je už sverchovaný čas i opusteným Prochofanom vyslobodiť sa zo zkazonosnej kazarskej úžery, ktorá sa tuná

už toľko zmohla, že nielen obecnú krčmu, ale aj mlyny ba ešte aj obecné a farské polia žid do árendy dostal. Oslobodme sa už ráz od pijavíc!

Prešiel ho vlak. Z Lajosfalvy (st. peštianska) sdeľujú, že tam nedávno sa udalo v chotári obce smrteľné železničné nešťastie. Tragický prípad sa udal nasledovne: Bireš tamojšieho statkára Ondreja Kosváta, menom Martin Muravik minulý utorok v noci pri železničnej dráhe pásol kravy svojho gazdu. Ponevác bol veľmi ospalivý, bundu si položil na koľajnice a potom si na ňu ľahol; na to ale zabudol, že onedlho pojde tade z Antalfalvy prichádzajúci osobný vlák. Vlák prišiel v riadnom čase, rano o 4. hodine a ponevác vodič vlaku v polotme nezbadal na koľajniciach spiaceho bíresa, vlak Muravika prešiel. Vlák v pravom smysle slova úplne dodrúžgal hlavu nešťastného bíreša.

Malomestský policajt v hlavnom meste. Zle pochodil v hlavnom meste policajt z Rimavskej Soboty Michal Révész. Policajt prišiel si obzreť hlavné mesto, a preto, keď prišiel do Budapešti, kúpil si civilné šaty a vyšiel do mestského lesíka. Jako sa po lesíku prechádzal, zbadal, že jedna z päť mladých ľudí pozostávajúca spoločnosť sa hrá hazardnú a zakázanú hru. Policajt si umienu, že bandu, o ktorej skutkoch už počul, odhalí. Sadol si tedy medzi mladých ľudí a prosil ich, aby ho vzali do hry. Policajt potom hovoril, že nemá pri sebe drobné peniaze a preto složil čo záloh svoje srieborné hodinky a zlatú retiazku. Mladí ľudia sa istý čas s policajtom hrali, potom ale jedon mladík zavola Révésza na bok, že mu čosi pošepká. Policajt sa vzdialil na pár krokov od hráčov, keď sa ale chcel vrátiť medzi nich, zbadal, že hráči s jeho hodinkami a so zlatou retiazkou ušli a s nimi zmizol aj ten mladík, ktorý mu šepkal. Okabátený policajt oznámil krádež na hlavnom kapitanáte.

Zanechala luteránsku vieru. Anna Chalupka dňa 20. augusta vo Veľkých Chlievanoch, vo farskom kostole prijatá bola do lóna rímsko katolickej cirkve.

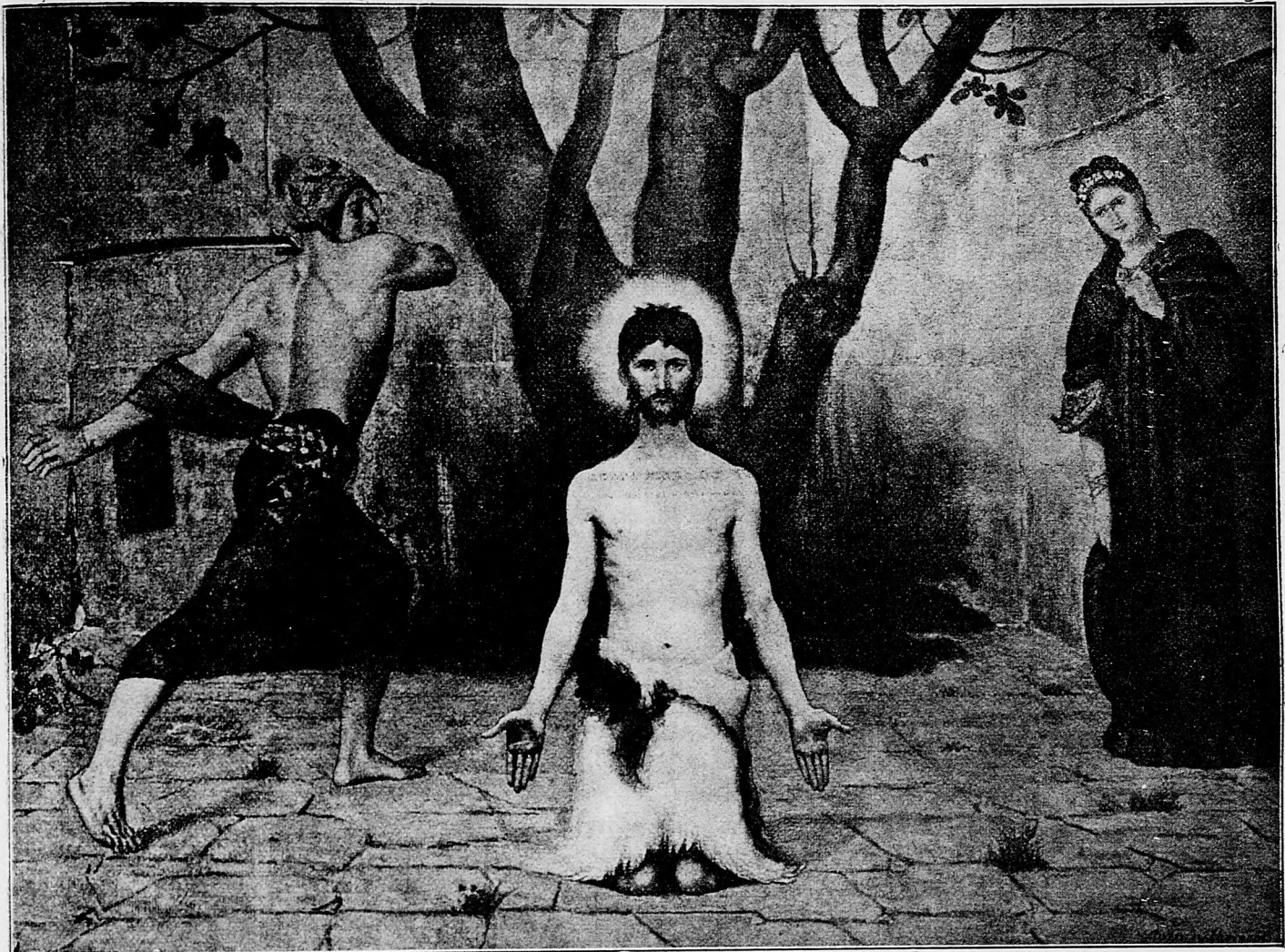
Upozornenie. Viac ráz obrátili sa už ku nám jednotlivci s tým, zdáľž je spoľahlivý ten alebo onen *ústav sprostredkujúci požičky*? — Otázka táto bude napozatým zbytočná, bo hľa my odporúčame, a síce veľmi vrele, jeden taký výborný ústav, ktorý je bezpodmienečne spoľahlivý, a nadto ešte aj je nie sprostredkujúci, ale *požičky sám prevádzajúci ústav*, tak že trovy prosredníctva môže si usporiť ten, kto sa tu uchádza o požičku. Tento ústav je: «Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete» v Budapešti.

Návšteva kúpeľov. V Trenčianskych Tepliciach dľa poslednej 29. augusta vydanej zprávy bolo 6179 kúpeľných hostov. Lanského roku v tom istom čase bolo tam 5783 hostov, teda tohto roku o 396 viac. — V Ražekých Tepliciach bolo posavád 820 kúpeľných hostov. — V Piešťanoch dľa poslednej 10. t. m. vydanej zprávy bolo 6022 kúpeľných hostov. — V Smokovci bolo posavád 1363 a v Sliací 1818 kúpeľných hostov.

Opravenie. Bardiov je nie vo Spiši ako to v 34. čísle «Kresťana» stálo ale v Šáriši.

Administratívny výbor stolice trenčianskej po tieto dni vydržoval svoje riadne mesačné zasadnutie, na ktorom predsedal hlavný župan stolice Gejza Osztruczky. Na zasadnutí vypočuté boli zprávy stoličných úradníkov a vybavené bežné záležitosti. *Správca finančnej direkcie* oznámil, že v júli t. r. zaplatili 23.124 korún priamej štátnej dane; lanského roku v tom istom mesiaci zaplatili daň platiaci občania 74.760 korún, teda tohto roku o 51.636 korún menej. Od 1. januára do 31. júla

osôb, asice jedna ženská a 28 detí. Že prečo vystúpila táto nemoc, nevedno, avšak možné je, že voda bytčianskeho potoka bola nakazená a deti počas kúpania priťahy túto nemoc. Ďalej oznámil stoličný hlavný lekár, že egyptská očná nemoc takzvaná trachoma sa na území stolice trenčianskej šíri a vystúpila už i tam, kde posiaľ bola neznáma. Tak vystúpila táto nemoc v Marikovej, v Terchovej, v pružinskej doline a kysucko-novo-mestskom okrese. Administratívny výbor uzavrel, že upravi na vládu

Statie sv. Jána krstiteľa.

t. r. zaplatili o 79.000 korún menej dane, než v tom období roku 1904. Rešancia v dani je preto veľká, lebo je mimozákonný stav a preto dane nemožno exekvovať. — *Škôldozorca* podal zpravu, že minister výučby vydal nový učebný plán pre ľudové školy, ktorý sa poslal všetkým učiteľom. Minister výučby nariadil, aby v Bánovciach sriadená bola jedna chlapčenská meštianska škola. Ohľadom školy teraz vyjednáva s obcou. — Hlavný lekár oznámil, že *zdravotný stav obyvateľstva* stolice trenčianskej v predošlom mesiaci bol dosť prajný. Zpomedzi chytľavých nemoc vystúpili epidemické osýpky v Rakovej, v Horenciach, na Hliniku, v Púchove, v Bánovciach a Latkovciach. Brušná horúčka vystúpila epidemické vo Veľkej Bytči, kde v prvých dňoch júla onezdravelo 29

osobitné predostrenie, aby vláda poskytla istý obnos na postavenie miestností v takých obciach, kde krem školy a krémy niet súceho domu, v ktorom by sa na trachomu choré osoby liečiť mohli. — *Zverolekár* oznámil, že v minulom mesiaci zpomedzi nákazlivých dobytčích nemocí vystúpila kde-tu slezinná snef. Do cudzozemska odviezli z Trenčianskej v prvých šesť mesiacoch t. r. dovedna 6215 kusov lichvy, asice 3256 kusov rožného dobytky, 67 koní, 497 oviec, 430 baranov a 1969 ošipných. — Potom vybavené boli bežné záležitosti a s tým sa zasadnutie administratívneho výboru skončilo.

Zo sedliaka minister. Zo Stockholmu oznamujú, že v novovymenovanej švédskej vláde torbu ministerstva orby sverili na Cetristona, vyslanca zo sedliackeho rodu.

Toto je prvý prípad, že vo Švédsku na takúto hodnosť povýšili sedliaka. V XVIII. storočí v politickom živote Švédska bohatí sedliaci nehrali žiaden zástoj. I pozdejšie, keď počas zdanlivého kráľovstva bolo Švédsko vlastne oligarchickou republikou, torby ministerstiev sverili na hlavných šľachticov. V Dánsku ale už pred niekoľkými rokmi, r. 1901. vymenovali za ministra orby vyslanca Olafa Hausena, sedliackeho gazdu.

Výstraha pre vysťahovalcov. Najväčšia vysťahovalecká stanica Ameriky, v new-yorskom zálive ležiaci ostrov Ellis Island už asi od polroka má nového náčelníka v osobe vládneho komissára Watschorna. Nový náčelník vzhľadom na pomerne krátky čas, od kedy prevzal tento vážny úrad opravdu s americkou rýchlosťou uviedol do života tie najhumánnejšie poriadky, tak že ohľadom na pohodlnosť túto významnú stanicu, kde ročíte preskúmajú asi jeden million vysťahovalcov, nemožno porovnať s dávnejšími pomermi. Watschorn nielen že sa postaral, aby vysťahovalci na tých pár hodín, prípadne dní, kým sa zdržujú na ostrove, dostali poriadne zaopatrenie, ale hľadá aj na to aby zdraví, telesne vyvinutí ľudia, ktorí aj nemajú peniaze, neboli poslaní späť do svojej krajiny. Práve tak ale veľmi prísny pozor dáva na to, aby každého chorého a starca, ktorý není schopný k robote, bez meškania poslali späť do svojej vlasti. Ne možno dostatočne upozorniť každého, kto sa chce vysťahovať do Ameriky, aby neodcestoval chorý, aby nevezal so sebou takých členov rodiny, ktorí majú telesnú chybu a najmä aby bez značnej summy (viac tisíc korún) nebral so sebou starých rodičov. Každého od 50 rokov staršieho vysťahovalca lekári veľmi prísne preskúmajú a len tých pustia do Ameriky, ktorí sú ešte v úplnej telesnej sile. Od 60 rokov starší ľudia nech sa ani nepúšťajú na cestu, lebo skoro isté je, že ich nepustia do Ameriky, keď ich prípadne čakajú tam aj dvaja-traja synovia.

Zbraň v detských rukách. Dvaja synovia bohatého statkára Ondreja Besmitza v Törökbeesi (st. torontálska) náhodou našli pištoľ svojho otca a začali s ňou vyvádzať žarty. Jeden druhého vzali do cieľa, medzi čím v ruke 14ročného Milana pištoľ vypálila a guľka vletela 10ročnému Józovi cez ucho do hlavy, tak že nešťastný chlapec naskutku zomrel. Starší syn na to ušiel z domu a sa pri loďnom moste obesil.

Nehoda kráľovnej Margity. Z Milana oznamujú, že talianskú vdovu-kráľovnú Margitu na jednom výlete stihla nehoda, na šťastie ale kráľovnej krem strachu nič sa nestalo. Vyšlo na svetlo, že nehodu zapríčinil zlý žart

štyroch sedliackych šuhajov. Už pred pár dňami na tom mieste, kde sa teraz nehoda stala, postavili štyria sedliacki šuhaji z kameňa barrikády. 19. augusta rano kráľovná urobila na automobile výlet na malý vrch sv. Bernarda. O tomto vedel každý obyvateľ toho vidieku. Nasledovný deň večer kráľovná vysadla na automobil a dala sa zaviezť domov. Ačkoľvek hviezdy svietili, predsa bolo dosť tma a automobil, na ktorom sedeli krem kráľovnej markýzi Vila Marina a Capranica, professor Pietro Giacoza a strojníci Coriolato a Gini, jachal len rýchlosťou 25 kilometrov za hodinu. Asi o 11. hodine v noci automobil vrazil do jednej hrobky, ktorá bola uložená krížom na ceste. Cez túto hrobku ale automobil ešte jakosi prešiel, lež o pár krokov automobil vrazil do druhej hrobky, niekoľko ráz nadskočil a potom postál. Vtedy videli, že je na ceste ešte aj tretia hrobka. Jeden policajný úradník, ktorý sa viezol za automobilom na bicykli, spadol s bicykla, ale utrpel len ľahšie úrazy. Na automobile sediacim sa na šťastie nestalo nič. Dvomi sedliackych šuhajov, ktorí stáli neďaleko hrobky, zatkli. Tito hovorili, že barrikády postavili štyria iní sedliacki šuhaji, ktorých tiež zatkli. Lapaní šuhaji sa bránili tým, že oni nechceli spáchať útok, oni postavili hrobky len zo žartu. Hrobky boli dosť veľké, tak že keby bol automobil rýchlejšie jachal, ľahko sa mohlo stať väčšie nešťastie.

Zo stávkovej smrť. V Jerkováci (st. torontálska) roľník Juraj Nestič staval sa so svojím jedným priateľom, že jestli si Nestič bárs na aký spôsob vezme život, jeho priateľ povinný bude vziať si jeho manželku. Po tieto dni sa Nestič na povale svojho domu obesil a keď ho našli, už bol mŕtvý. Manželka zosnulého sa hneď aj presťahovala ku priateľovi svojho bývalého manžela a všetko by bolo šlo dobre, keby sa neboli zamiešali do veci žandári, ktorí dobrého priateľa pre zvláštnu stávku budú ťahať na zodpovednosť.

Osudný žart. V Carrtere de la Sera (Taliansko) udal sa smutný prípad. Universitný professor Enrico d'Anna, ktorý zo svojou familiou letuje v tomto kúpeľnom meste, so žartu namieril revolver na maľú dcérku familie Tremboliho. Revolver vypálil a mladé dievča kleslo mŕtvé na zem. Otec dievčata, ktorý je dávny priateľom profesora, chcel vraha svojej milej dcérky ubiť a len ťažko rozšáleného otca vedeli v prevedení jeho úmyslu prekaziť. Keď sa sotmelo, professor chcel spáchať samovraždu, ale si neublížil. Nešťastný človek od hroznej udalosti začal blúzniť a pravdepodobne musia ho odviezť do ústavu pre choromyseľných.

Kto na svoj majetok záložnú požičku mieni si vypožičať, tak nech sa s dôverou obráti ku **«Kisbirtokosok Országos földhitelintézet» Budapest, V. ker., Géza-utca 2. (svoj dom).** Tento ústav dáva tak malú ako aj veľkú požičku, preto aby bolo spomozeno stredno- a malo-hospodárom. Pre toto požičky už od 300 korún dáva. Kto veľké úroky prinútený je od jeho dlhu platiť, tomu náš ústav s lacnou požičkou ľahko môže pomôcť na jeho ťarchách. Predošlých veriteľov tento ústav s touto požičkou vypláti, a za lacné peniaze odpravi všetky tie prekážky, ktoré sú s dávaním tejto požičky spojené. — Požičky sa do poly ceny majetku môžu zplácať na 15, 22, 25, 33¹/₂, 34 alebo 50 rokov. — Keď dlžník poriadne platiť, ústav náš požičku nemôže vypovedať, ale dlžník svoje dlhy bárskeď, lebo v celkosti alebo v čiastkach bez všetkých po- bočných výdavkov môže si splatiť. — Ústav tento dáva záložné požičky na 5% a na 4¹/₂%-ové požičky bez všetkého zťahnutia v hotových peniazoch vypláti. — Komu je požička zapotreby, ten nech sa s dôverou obráti na tento ústav, odkiaľ každému na jednoduchý list vďačne dajú vysvetlenie.

HOSPODÁRSTVO.

O pomocných spolkoch.

(Pokračovanie.)

— Toto všetko sme pochopili, aj sa nám to páči, teraz ale nech sú tak láskavý vysvetliť nám, či to musí každý splniť, čo sa zaviazal? pýtal sa Jano Záplata.

— Aj na to je regula. Komu sa spolok nepáči, ten na šesť mesiacov vypovie a vystúpi, ale za to povinný je za šesť mesiacov taksu platiť, po šesť mesiacoch ale nazpät dostane peniaze bez interusu a bez dividendy. Kto nevie alebo neche platiť, toho zas spolok vytvorí, aj takýto dostane svoje peniaze tiež bez interusu.

— Ja mienim, že to neni po pravde, ozval sa Fero Žačel, lebo volakto požičia si kopu peňazí, a potom vystúpi zo spolku.

— Myslíte že to tak ide? Mýlite sa pane Ferko! Kto je dlžen alebo dobre stojí (kaviruje) za volakoho, ten nemôže vystúpiť, a keby aj, za to jeho odpovedlivosť neprestane. Čo by bolo zo spolku, keby sa údovia tak ľahko mohli striasť odpovedlivosti? Kto by bol ten blázon, ktorý by požičal takémuto spolku?

— Veru nikto, vraveli mnohí so smiechom.

— Ale prosím ponižene, kto že bude riadiť ten náš spolok, aby všetko šlo svojim poriadkom, pýtal sa Krištof Omáčka.

— Spolok riada údovia sami, vlastne vyvolia statočných mužov, ktorí v záujme obecného dobrého chytia sa na túto prácu, a to viac z lásky, ako za peniaze. Toto bude predstavenstvo spolku. Potrebný je knihvedúci, ktorý koná pisobné práce. Dobré je, keď su dvaja, aby mohol jedon druhého odmeniť.

Pokladník, ktorý inkassuje predplatky a dozerá na peniaze; tiež je dobre keď su dvaja.

Výborníci (ináč raditeľstvo) týchto preto volí spolok, aby ho zastupovali, a viedli. Oni konaju tú najhlavnejšiu prácu. Býva ich 5—10.

Dozorci, na to bedlia, aby všetko šlo a bolo v poriadku.

Keď títo všetci svedomite a s chuťou konaju povinnosť svoju, tak spolok nie len že sa udrží, ale sa zmohne a bude na pomoc všetkým občanom.

Že čo dobrého môžeme očakávať od spolku, poviem vám na krátko.

Môžeme mať z neho dvojaký chosen: hmotný, ináč peňažný. To jest, keď volakto odkladá po šestáku, časom mať bude takú summu peňazí, akú bez spolku nikdy by nebol sossoril. Takýto chosen je aj ten, že ak má volakto ťažkú dlžobu, vyplatí ju s pomocou spolku. Ale keď aj neni dlhoby, človek vystavený môže byť rozličným nešťastám. V takejto núdzi obyčajne požičiava od žida alebo

zo šporkasse, kde dostane, ale na veľké úroky. Keď ale neplatí riadne, dlh jeho raste, konečne na bubon udrú majetoček jeho, a potom môže ísť po žobraní. Teda aj to je chosen, keď spolok obráni údov od úžerníkov, a od žobráckej palice.

Druhý chosen je mravný, t. j. spolok celý dosavádný náš život premení. Naučíme sa sporíť, šanovať, vážiť, vyrobok náš, a pomahať jedon druhému, čo je najkrajší skutok kresťanský.

Veľká naša chyba, že sme ľahkomyselní a márnopravní. Neboli by sme takí bedári, keby sme vedeli sporíť. Nevieme zachodiť s peniazmi. Keď máme, obyčajne ich premrháme. Slopeme zabávame sa, a vysmejeme toho, čo odklada do sporitelne.

Veľa bych vedel vyprávať o tomto, ale nechcem aby ste sa hanbili a sutekali odtiaľto. Kto je viný v tom, nech sám hodí kameň na seba. Spolok naučí nás, ako máme ceníť peniaze, ako budú z halierov koruny, a povzbudí v nás ten cit, že jedon k druhému patríme, a že jedon bez druhého nič neprevede. Spolok neni iné ako jedna rodina. Údovia sa často schádzaju, vyrozprávaju zaležitosti a žaloby svoje, a pýtaju radu. Takto vyvinie sa medzi nimi láska, a od toho času robia všetko so spoločnou silou. Všetci za jedného, a jedon za všetkých. V ktorej obci ľudia takto žiju, tam neni biedy, ani dlžobý ani žida.

Spolok povzbudí v človeku samocit a statočnosť.

Ten, ktorý nikdy aič nezgazdoval, ktorý len živori na svete, zanedbá sa, to si myslí, že aj tak nedaju naňho nič, ponevác je chudobný. Keď ale takýto človečik údom je spolku, a ako takýto počína odkladať sošporované haliere: príde mu do rozumu, že aj on je volačo. Naučí sa pomaly v sebe doverovať, a vážiť jak seba tak aj výrobok svoj.

Spolok zviká ľudí k triezlivosti. Kto je v spolku, ten musí riadne platiť ráty, lebo ak nie, tak bude vytvorený zo spolku, čo je veľka haňba pre toho istého. Tie peniažky, ktoré vy podrobna vložite do spolku, ľahko by ste prepili najmä cez zimu, keď neni roboty, a keď tak často poblúдите do krěmy. Od veľúku nebudete piť, ale odkladať, čo je veľký osoh.

Zo spolku aj to dobré budete mať, že sa často sitede spolu, čujete vždy dačo poučného či odomňa, či od pána notára, či od pána organistu. Nie darobnice a zlorečenie ako v krěme, ale múdre veci. Keď budete mať času, aj čítať môžete knižočky a noviy, a to je len viac hodno, ako darebáčiť v krěme?

Že ešte aký chosen budete mať zo spolku, to len vtedy zkusíte, keď ho založíte, a keď bude u vás účinkovať.

Teda, ľudia boží! Povedal som vám o spolku, čo je najpotrebnejšie. Až myslíte že to dobré bude pre vás, že budete vedieť zodpovedať požiadavkám, ktoré su s tým spojené, tak dáme sa do práce, a my vám radi budeme na pomoci. Teda to je otázka či chcete mať spolok, a či nie?

— Áno, áno! Chceme mať spolok! — kričali pri tomni.

— Dobre, vpravd pán farár, len na to vás prosím, buďte zaň všetci, a plaťte riadne.

— Tak bude!

S tým sa shromáždenie skončilo.

(Pokračovanie nasleduje.)

DOPISY.

Zay-Ugrócz.

Pochválen Pán Ježiš Kristus.

Velactený Pán Redaktor!

Mám za to, že prítomný môj dopis do koša nehoďte ale ho uverejnite.

V našom mestečku má ľud dosť dobré časy, bo sa mu vždy dojde dostatočného zárobku u nášeho pánstva grófa Zayho. Predošlý rok sme si založili potravný spolok, ktorý buď Bohu chvála so dňa na deň vždy viacej sa zmáha. K nám teda tí ruskí židáci darmo prídu, lebo náš potravný spolok všetkým úžerám už koniec urobil. Až Boh dá zväčšíme ho v krátkom čase tak, že zhola nič nebudeme museť u žida kupovať.

Ako samotný ľudák v našom mestečku s ľútosťou som sa díval v čas ablegátskych volieb ako ľud náš hlasoval na človeka, ktorého ani neznal, len to jedno vedel o ňom že je liberál. Včul ale buď Bohu chvála začína sa aj v Trenčianskej kresťansko katolícky duch hýbať.

Už pri posledných voľbách bolo badať, že väčšina ľudu čaká na človeka, ktorý by v duchu kresťanskom ku nám prišiel, aby sme si ho na snem vyvoliť mohli. Prichádza totiž aj u nás ľud k tomu presvedčeniu, že celá tá svetská múdrosť nič nestojí, jestli sa nezakladá v Kristu. Pevne veríme preto, že aj u nás v bánovskom okrese pri budúcich voľbách vystúpi a vyvolený bude za ablegáta ľudák, ktorý zná ľud a jeho potreby a snážiť sa bude v duchu kresťanskom všetko vynaložiť ku blahu a poľahčeniu ľudu.

Preto hore sa kresťania a katolíci, zoberme sa a keď príde čas ku klasovaniu, len tam hlasujme kde sa všetko začína v Kristu. Piť a seba zapredávať je hriech pekelný. Nie flašku berte do ruky bratia, lež znamenie vášho spasenia kríž a v tomto zviťazíte.

Nech žije ľudová strana!

Ľudák.

Csermán, nitr. stolica.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Úctive prosím, ráčte nasledovné riadky uverejniť v našom obľúbenom «Kresťane».

Naša obec je jednako vzdialená od V. Topolčian, od Nyitry a od Hlohovca (Fraštáku). Leží ona práve medzi Rypianmi a medzi Preseranmi. Je tu 250 chudobných Slovákov a 260 bohatých Nemcov. U nás je fara a kostol; čo filiálky patria sem Veľké Oblokovce a Malé Výčapy. Počíta naša farnosť dohromady asi 1600 duší, o ktoré sa

stará bez kaplánskej pomoci vp. farár dr. Jozef Janda, bývalý redaktor «Kresťana» a zlatou hviezdou vyznačený kňaz, ktorý tu už šiesty rok veľmi prospešne účinkuje k našemu dušnému spaseniu. Dajže Bože, aby sme ho ešte dlhé roky mohli mať medzi nami. Čo je on tu, od tej doby je tu ľudová strana, živý ruženec, ba mali sme už dvakrát aj sv. missie.

V politickom ohľade patrime do veľko-topolčianskeho volebného okresu, ktorý by vždy mal len ľudového vyslanca, keby duchovenstvo spolu držalo, keby tu jedon nefahal na pravo a druhý na ľavo. Tovarnický barón Štummer má masťné fary, ktorým k vôli štyria farári tak tancujú, ako im barón hvízda, a sú nielen sami liberálni, lež ešte i ľud — ináč kresťansky smýšľajúci — mýlia a kazia, do hriješného náručia zkazonosného liberalizmu ženú. Kam vedie vieru a Boha neznajúci liberalizmus, na to máme rázny príklad vo Francúzsku, kde bezbožné zákonodarstvo za zbytočnú a pobočnú vec vyhlásilo náboženstvo. Je to neskoro, keď človek až vtedy začne kričať, keď ko nemilosrdne kniapi: aj my by sme sa mali čím skorej zorganizovať a pevne sriadiť, aby sme pri tej najbližšej voľbe ľudového zástupcu mali v snemovni. Modlime sa za tých liberálnych kňazov, ktorí hmotnosťou zaslepení, nevedia, čo robia; nevedia, ak veľká zodpovednosť ich bude tlačiť v deň súdny, jestli neobrátia chrbát liberalizmu a ďalej budú pohoršovať štreberskou politikou ľud.

V našej obci Nemci sa boja Kossutha, že ich vyženie von z krajiny, keď by koalícia vzala do ruky veslo krajiny. Aj pri poslednej voľbe po jednom ich musel z domu sbierať pán farár, aby netisli káru bezbožného liberalizmu, lež aby si statočne stali pod praporek kresťansko-ľudovej strany. No, dvaja predsa hlasovali na liberálneho Szúlovského, ktorý ešte ani ústa neotvoril na sneme od 10 rokov, a ktorý v Nitre tak násilne sbuktatoval grófa Jána Zichyho. Ľudia a kresťania držme spolu, jako reťaz pri najbližšej voľbe, nech sa nenajde ani jedon Judáš medzi nami. Judáš predal Krista a dostal peniaze; my za žiadaný časný zisk nepredajme svoje kresťanské presvedčenie, lebo jáko Judášovi, aj nám by to mohlo zle vy-páliť.

Ján Minduž, roľník.

Verebély.

Pochválen Pán Ježiš Kristus.

Velactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie môjho dopisu v našom obľúbenom «Kresťane».

Prečítal som si aj ja ten dopis, ktorý nedávno jedon gazda o našich pomeroch v «Kresťane» napísal. Veru som si nemyslel, že sú medzi nami gazdovia, ktorí tak náležite vedia písať. Nuž ale darmo je, svet sa vzdeláva, a aj ti posiaľ opovrhnutí gazdovia vedia už nielen myslieť ale aj písať. Keď toto u nás páni a židia čítali, tak ich to prekvapilo, že sa im od veľkého úžasu huba otvorila a mali ju otvorenú a nemohli ju zavreť a podajedni utekali ku Oravecovi a Kohnovi, aby im nejaké pilulky predpísali. Tito im potom predpísali asfaltové pilulky, a

ako tieto užili, hneď sa im huba zatvorila. Včul prežujú ako kravy v maštali. Ľudia si ich pravda viacej nevšímajú, bárs majú prsty a vrecká plné zlata. Vie to totižto každý, že až by ešte prišli s tým asfaltovým návrhom, nielen asfalt sa roztopí, ale aj to zlato, čo majú, minie sa na daromnú pijatiku. Ten asfalt je teda pochovaný, nebudú sa po ňom prechádzať tie naše židovky. Od toho asfaltovho pohrebu, zdá sa, že iný duch začína u nás previevať. Dňa 13. augusta rozhodli sa naši gazdovia, že zbožia viac tunajším židom nebudú predávať, ale že ho spoločne vo vaggónoch šikovať budú do Budapešti. Už majú aj spolok v Pešti, ktorý gazdom odpredá zbožie. Minulú nedeľu mali naši gazdovia shromaždenie v katolíckej škole, v ktorom sa vypovedalo, žeby sa podľa ulice popísalo, koľko metrických centov zbožia je na predaj, a žeby sa vzorky (mustry) pozbierali od gazdov, aby sa udalo do akej triedy patrí zbožie každého gazdu. Vrecia z Pešti dostaneme; za odpredaj ale bude sa platiť od metrického centa 5 alebo 6 krajciarov. Čo doposiaľ mali na zboží židia osov, to patrí včul nám. Už sa nás aj pýtali, že čo oni budú vtedy robiť, keď nebudú mať žiadneho výrobku? Odpovedalo sa im, že jedon bude roštu krutiť, druhý obecné husy pást a tretí že môže komárov z obecného domu vyháňať. Konečne ešte len jedno podotknem: od 27-ho augusta do 12-ho septembra máme tu vojakov. Očakávame od vojanského veliteľa tohoto pluku, že potreby pre vojakov nebude kupovať u žida, lež v kresťanskom potravnom spolku.

Druhý gazda.

Odkazy redakcie.

Do pozornosti všetkým: Kto chcete predplatiť alebo adresu svoju premeniť, alebo kto reklamujete, vždy len takto musíte sa u nás hlásiť: *Krestan kiadóhivatala Bpest, IV., Ferencz-József-rakpart 27. szám.*

N. B. Modor. Teda to bol len omyl. Tým lepšie. Prosíme za odpustenie. Ráďte však pozorne sledovať túto záležitosť.

V. K. Bazin. Darmo sa pachoria. Dobro by bolo keby ste si sriadili shromáždenie voličov a povolali k tomu vašeho pána ablegáta.

S. F. U. Dopis uverejníme v nasledujúcom čísle. Ďakujeme.

Upozornenie.

Po viackrátovom upozornení našom, opätovne musíme žiadať našich veľactených predplatiteľov, aby pri oznámení premeny bydliska nezapomenuli sdeliť nám aj najposlednejšie miesto prebývania svojho, lebo tým činom umožnia nám spešné a akurátne dopravenie časopisu na patričné miesto, kdežto v páde by toto oznámili zameškali, expedícia naša nenie vstave poslať časopis na novú adresu patričných.

Administrácia.

Spisy redakcii zaslané.

Upozornenie: Keď chcete si zadovážiť túto vypísané knižky, vždy dávajte pozor na to, že ktorú knižku u koho objednať máte. To máte tu pri každej uvedenej knižke vždy pekne vypísané. Teda neposielať peniaze na vydavateľstvo «Krestana», lež vždy tomu, kto patričnú knižku predáva.

Pozvanie k predplateniu na veľmi užitočnú knihu pre Ľud. *Nová, krásna kniha.* Poznať sám seba je jedna najväčšia potreba kresťana; poznať svoj rod, svojich rodných bratov, mala by byť snaha každého verného syna tejto vlasti. Ľudia, aby videli i prezrúvali mravy, obyčaje a pomery národov, cestujú na kraj sveta, a častokrát nepoznajú ani svoje najbližšie okolie. Poznať a zamilovať si svojich slovenských pobratimov nás učí nová kniha, ktorú [napísal a veľkým nákladom vydal mieni slovenskej verejnosti už známi Karol A. Medvecký, kňaz biskupstva baňsko-bystrického. — Počuli ste už o Detve? Nuž o niekoľkých poblúdených našich spolubratoch popísať a rozchýriť čo najhoršie, pripraviť jednu obec o dobré meno, pre nezbednosti jednotlivcov, je nie kumšt, ale je ani nie skutok kresťanský; opísať Ľud, jeho krásne obyčaje, od otcov zdedené zvyky, spôsob šatenia sa, jeho históriu (dejiny) od časov dávnych až po najnovšie, jeho utrpenie za časov poddanstva, spôsob a stav hospodárenia, vzdelanosť, dobročinnosť, ľudnosť, majetnosť, priemysel, starootcovské nárečie, svetochýrne detvanské výšivky, povery, povesti a báje, stavebný spôsob, utešené detvanské spevy, áno nahliadnuť do duše nášho Detvana: toto je už úloha veru o mnoho ťažšia, ale i záslušnejšia. A túto prácu podujal mladý spisovateľ, tak že po prečítaní jeho krásnej knihy, zamiluje si človek ten pekný Ľud, ospravedlní, odpustí, ale neodsúdi bez lásky jeho niektoré chyby a poblúdenia, pozná v jasnom svetle pravdy a krásy svojich bratov. — Kniha vytlačaná bude s vyššie tridsať peknými obrázkami, vo veľkom formáte, a bude rozkošou a pýchou naplňovať každého, kto miluje slovenskú knihu, slovenské čítanie. Nuž zaopatri si túto knihu každý, kto len môžeš. — Kto zašle na meno vydavateľa do konca septembra tohoto roku 4 koruny, obdrží túto veľkú knihu v októbri franko. Od októbra nastúpi už krámska cena 5 korún. Prihláste sa, odberajte, predplácajte na knihu túto čím najhúfnejšie a neobanujete. Peniaze a prihlasy posielajú sa na adresu: Velp. Karol A. Medveczky, správca fary. Pročhof, Keló, p. Geletnek (Barsm.)

V službách kráľovnej nebeskej. Ručná knižka Mariánskych kongregácií. Nákladom slovenskej Mariánskej Družiny mužov v Trnave. Cena v plátne viazanej 80 hal. krem pošty; v šagríne viazanej so zlatorezom 2 kor. 40 hal. krem pošty. Túto ručnú, milú modliacu knižičku, ktorá hneď aj pôvod, správu a stanovy, jako aj obrady Mariánskej kongregácie obsahuje a peknou tlačou vyniká — vrele odporúčame všetkým Družinám Mariánskym. K dostaniu je v Kollegiume Spoločnosti Ježišovej v Trnave. (Nagyszombat. Pozs. m.)

K povšimnutiu: Každý kúsok mydla s menom **SCHICHT**, čistý a slobodný je každej škodlivej látky.

Schicht-mydlo!

(ináč jeleňa, alebo mydlo klúča)

je to najlepšie k upotrebovaniu
to najlacnejšie ku čisteniu šiat
a umyvaniu každého spôsobu.

Záruka: 25.000 korún platí firma Juraj Schicht v Aussigu bárskomu, čo je v stave dokázat, že mydlo s menom Schicht obsahuje v sebe dajakú škodlivú miešatinu.

Ziadajte si cenník.

Zdarma a bezplatne zašlem môj, v slovenskej reči, bohaté ilustrovaný cenník, ktorý viac než 1000 obrazov obsahuje rozličných hodín, zlatých a strieborných predmetov ako aj hudobných nástrojov

HANNSKONRÁD

I. hodinová fabrika a exportní obchod

BRÜX No. 1493. (Česko.)

Zachovanie zdravého

ŽALÚDKA

spočíva hlavne na zachovaní, podporovaní a upravení dobrého trávení a odstranení škodlivej zapečenosti. Osvedčeným domácim prostriedkom z účinných bylinných latek pečlivo pripraveným, ktoré užívaním podporujú a upravujú trávenie, chuti k jedlu povzbudzujú a mierne, bezbolatne precistenie pôsobí a tak známe následky nestriednosti, pochybene diety, nastudene a neprijemne zapečenie stolice na pr. zahu, nadpnutie, tvorenie sa prezbytočnej kyseliny, krčvitej bolesti zmiernuje a odstraňuje, jest Dra Rosi balsám pre žalúdok z lekárne B. Fragnera v. Prahe. 1/2 flaša 1 kor., 1 flaša 2 kor.

VÝSTRAHA! Všetky časti obalu opatrené sú ochrannou známkou.

Hlavný sklad v lekárni:

B. FRAGNER, c. a kr. dvor. dodovateľ

„u čierneho orla“, PRAHA, Malá Strana cis. 203,

roh Nerudovej ulice.

Objednávky poštou vyrzuji se obratom.

Proti predeslání K 2.56 zasíla sa veľká flaša, proti K 1.50 malá flaša frankov. na všetky stanice Rakúsko Uhorska.

Sklady v lékarnách celého Rakúska. Hlavný sklad u Jozefa Töröka v Budapešti. I.

Lacné české perie.

5 kilo nové tmavé driapané 9 kor. 60 hal., lepšie 12 kor. Biele mäkké, jak

páper 18 kor. — 24 kor. Biele ako snah mäkké ak páper. driapané 30 kor. — 36 kor. Rozposielanie s dobierkou franco; zamene nie a nazpät prijae je pod toutivýnimkou dovolené jestli sa na poštové útraty vynahradia. **Beneditkt Sachsel, Lobes 135** (pošta Pilsen Čechy.)

Dom na predaj.

Vo Fraštáku (Galgóc) na predaj je dom číslo 455. pozostávajúci z 8 kvartelov. Patri k nemu maštal, zahrada drotným plotom ohradená so studňou; šopa pre voz, háj a pasienek. Arendy donáša ročíte 454 korún. Predajná cena 3640 kor. Dom v ktorom mala byť pälénica, hodí sa ku každému obchodu. Predáva Jozef Hrusovszky.

Telegram!

Sukne Lodenové, polovlnené, rôznych a stálych barev, 1 kus po 65—70 kr., sukne „Mandžuria“ (novinka!) po 1 zl. 20.1 zl. 25 kr. vyrábí a dobierkou zasilá: **Adolf Jelinek v Lisku, p. p. Jimramov, Morava.** Nehodici se zboží buď v ymením, aneb vezmu zpet a pen izevratím; nespokojenosť vyloučena! — Do 5 Kg. balika se vejde 7 sukni! Vzorky zdarma franco!

Oznamy prijíma

≡ administracia ≡

KREŠTAN

≡ BUDAPEST ≡

Szentkirályi-u. 28.

